

in Dr J.
eden mijn
venals het
enschappe-
ie gewerd,
kon doen

an onzen

tsch!
saring van

he Neder-
K-studie"
l. En toch
ander slag
l" (J. Post-
en andere
k dan het
g met zijn
armee he-
n Obrecht
nde heer-

enals „het
kerkstuk-
hervormde
e opdracht-
rd, of zich
r de schil-
schildering
nlijke van
vernevelde
feer, juist
leuws, iets
wat haar
m", (C. S.
n Samen-
de muziek
Sweelinck
agd, maar
e Psalmen
dat door
kunst haar
de Muziek-
Seb. Bach,

tusschen
van een
krepore-
de eere-
nden is:
nsten te
der den
derd en
directe"

tegen den

Inleiding":
algemeene
ij Calvin,
n voor de
deze blad-
den door
nd en van
hoofdstuk
r: „combi-
met de
te jaren
(S. Z. Jz.),
en we wel-
dien we
zicht kun-
hier al de
s gebleven
ie verzeke-
n herdruk
het orgel-
lw critiek
geefs is ze
reeds vers-
is grondig
oriam" en
uit Hoofd-
eformatie"

alvin" (so-
aris 1937),
ijn's gran-
Dr Poll-
van zijn
leverd, dat
worden ge-
edt tot een
uk". Aldus
nleiding.
llmann nu
Roomsch-

esthetische
Wencelius'
achten van
te hebben
dan voor

ons een reformatoer, die waarlijk niet blind is voor schoonheid; die de waarde van het schoone, ook wanneer het niet direct „nuttig" is, terdege beseft; die aan den kunstenaar richtlijnen gaf, welke aan zijn werken slechts ten goede kunnen komen. We zien een gansch anderen Calvin dan we ons wel hadden voorgesteld". (spaliëring S. Z. Jz.).

De schrijver gaat voort: „Met deze dubbele erkenning — van het bestaan van een soort „Esthetische de Calvin en van ons ongelijk — is het probleem echter nog slechts voor een klein gedeelte opgelost".

De groote vraag die bij Dr Pollmann klemmt is: Hoe kwam men er toe Calvin's verhouding tot het schoone zoo treurig voor te stellen. Hij zoekt de verklaring hiervan ten deele in de „dooreenwarring van Calvin en Calvinisme". Gereede aanleiding daartoe is hem het boek „Calvin en Calvinisme" van H. J. Couvée; anderzijds meent hij dat niet mag vergeten, „dat ook de daden van Calvin zelf aanleiding hebben gegeven tot het misverstand". De schrijver onderscheidt dan in Calvin den theoreticus en den practicus, maar het komt hem „meer dan billijk voor, dat we den theoreticus en den practicus in Calvin van elkaar gescheiden houden".

Wij voor ons gelooven, dat deze scheiding van Calvin nooit vol te houden is bij nader historisch exact onderzoek. De groote moeilijkheid is altijd weer, dat maar al te zeer een studie niet volkomen en grondig is.

Steeds loopt ieder speurder het gevaar, datgene wat hij constateert als een feit te combineren met eigen voorstellingen die met de historie der dagen van Calvin in strijd zijn. Een steeds intensiever en objectiever verzameling en combinatie van gegevens doet den musicoloog of den historicus juist resultaten te boek stellen. Pas wanneer hij zich ten volle verantwoord weet, zal hij waarlijk kunnen vertellen over alles wat hij „gehoord en gezien" heeft in het verleden. En het zal meestal blijken, dat de „practische" Calvin gedreven wordt door principiële motieven tot zijn maatregelen en daden.

Verheugend is het Dr Pollmann zelf blijkt te zien geven van zulk een kijk op den hervormer bij een bepaald punt — in het 2e hoofdstuk Calvin en de kleding valt hij Wencelius bij in het ontkennend beantwoorden van de vraag of Calvin hier een rigoureuze ascetisme gaat prediken. De geleerde schrijver zegt ervan: „Ik geloof stellig, dat een nader onderzoek te naar de mode-veranderingen over het tijdvak 1550—1556, 2e naar de economische toestand in Genève rond 1560, ons bevestigen zal, dat de Geneefse wetten niet als principieel mogen worden opgevat, maar als een noodmaatregel in den meest letterlijken zin des woords. Emigratie zoowel als immigratie hebben in Genève een tijd van schrijnende armoede mede veroorzaakt; Calvin's bezwaren gaan dan ook vrijwel uitsluitend tegen het kostbare, tegen een luxe in goud en zilver, die het onmogelijk maakt den arme te hulp te komen." (blz. 27/28). Men ziet het, ook Dr Pollmann voelt dat hierachter een kwestie van beginsel moet schuilen waarover slechts nader onderzoek licht kan brengen.

Dr Pollmann poogt vervolgens een kijk te geven op Calvin's praktijk, in de tweede plaats „hoe zijn houding soms uit de omstandigheden van zijn tijd te verklaren valt en dus 3e geen aanleiding behoeft te zijn tot het continueren van handelingen, die met Calvin's theorie en praktijk niet overeenkomen". De volgorde van Wencelius neemt hij over. Calvin en de kleding, — de dans, — het toneel en de Beeldende Kunsten, doet Dr Pollmann komen tot Calvin en de Muziek. Ten slotte wijdt hij nog capita aan Calvin en het Volksvermaak op Zondag — Calvin en het Calvinisme in ons land.

S. ZWART Jz.

Het „Leidersblad" over het verbond.

Onze jeugdleiding heeft dringend behoefte aan verbroedering. Het bloed moet verfrist worden; men bedenke wel, dat wij hiermee geen aftapping bedoelen. Maar het wordt tijd, dat de eenzijdigheid, die er in op te merken valt, en die oorzaak is van velerlei misverstand, wordt verlaten.

Van meer dan één kant vestigde men mijn aandacht op onderstaand artikel, waarop men mij verzocht, in te gaan. Het is opgenomen in het „Leidersblad" (orgaan voor bestuurders, leiders en leidsters van knapen- en meisjesvergaderingen in Nederland, onder redactie van prof. Aalders, dhr Francken, dhr M. Grashoff). Schrijver is laatste genoemde. We lezen:

Wilde men vroeger in den ouden „A" kring (waartoe ik zelf geboren ben) van het verbond slechts weinig weten en waren het de „B" mensen die Kuypers inzichten naar voren brachten, sedert dien heeft zich een radicale omkeer voltrokken.

Gewijzigde inzichten braken zich baan en thans

zijn het juist de vroegere „B" mensen die waarschuwend de hand opheffen, omdat zij meenen dat een te radicale verbondsbeschouwing wordt aangehangen, terwijl in de oude „A" kringen men niet radicaal genoeg kan zijn in deze materie.

Geleidelijk begint de gewijzigde verbondsbeschouwing haar stempel te drukken op het jeugdwerk en wat ik daarvan meen te moeten constateeren, doet mij mijzelf scharen onder hen die waarschuwend de hand opheffen.

De jeugd houdt van radicalisme. Gemeenlijk stelt het radicalisme de problemen eenvoudig en lost die radicaal op. En dat is het wat — zeer begrijpelijk — jonge menschen trekt.

Wie regelmatig hoort en leest over „meemens" doopen, wie regelmatig hoort en leest dat „Jahwe (Heere met hoofdletters geschreven) Zelve over den gedoopte persoonlijk heeft gesproken „dit Mijn kind" die komt er toe te veronachtzamen dat „dit Mijn kind" niet over hem geklonken heeft als een stem uit den hemel, doch dat dit woord door een feilbare kerk, met feilbare ambtsdragers is uitgesproken.

Zeker, ambtelijk namens den Koning der Kerk, doch niettemin door feilbare ambtsdragers in een feilbaar kerkelijk instituut.

En door het op den achtergrond dringen van die zijde der zaak, ontstaan, als ik het wel zie, twee groepen.

De een die sterk den nadruk legt op het „mits" van het Verbond. Mits de bondeling dat Verbond houde. En die verbondsleer wordt hem tot een last die hem achter onherstelbaar drukt. Het zijn dezulken die diep onder den indruk zijn van 's menschen onvermogen. Geneigd tot alle kwaad en onbekwaam tot eenig goed. En van 266 een wordt geëischt dat hij het Verbond houde!

Wanneer dan regelmatig gewerkt wordt met „verbondswaak" en „verbondsvloek" als straf op „verbondsbreuk" dan komen dezulken er niet boven uit. Hoe kunnen zij nu het Verbond „houden". Dat „partij ter andere" zijn plichten in het Verbond zal nakomen, ja daarvan zijn zij overtuigd. Maar hoe kan nu „partij ter eene" zijn verplichtingen nakomen. En zonder dat is voor hem persoonlijk het Verbond een vloek in plaats van een zegen. Vreeselijk zal Jahwe's toorn zijn over dezulken die Zijn verbond niet „houden". En rondom zich zien zij de afval tot nooit gekende hoogte zich vermenigvuldigen. Wie is er tot deze dingen bekwaam? En wie kan dit verbond „houden"?

Zoo draaien zij rond in den vicieusen cirkel en wanneer zij de blijde klanken van het Evangelie niet opvangen, doch telkens weer hooren van Jahwe's vreeselijke toorn; over den verbondsvloek en de verbondsbreuk, wanneer zij niet komen tot den Heiland, die kwam om zondaren zalig te maken, ja dan blijft het donker.

Want van een Heiland die kwam voor hen wordt in veel gevallen maar al te weinig gesproken.

De Heiland kwam om het Verbond te redden. Zij behooren krachtens geboorte tot het Verbond. En nu hebben zij niets te doen dan dat Verbond te „houden".

Al die troostrijke evangeliewoorden zooals: Komt tot Mij die vermoeid en belast zijt; De gezonden hebben den Medicijnmeester niet van noode maar die krank zijn; ze worden hun vrijwel niet meer voorgelaten. Gelooven en aldus het Verbond „houden", dat is alles! Jezus stierf voor u, ja maar aldus te verstaan dat Hij Middelaar des Verbonds werd, een juridische handeling, die in de grijsheid der eeuwen plaats had. Gij hebt het Verbond te „houden".

Is het onbegrijpelijk dat de verslagen mensch geen troost kan vinden. Hij het Verbond „houden"? Onmogelijk! Dus verloren. En de doorbraak blijft uit. En... de jonge mensch wendt zich geërgerd af van het Evangelie en gooit alles over boord.

De andere groep, die ik bedoel, zijn de menschen, waar het alles zeer eenvoudig is. „Dit Mijn kind" is over hen gesproken door God Zelf. Zij hebben alleen het Verbond te „houden". Een optelsommetje van plichten. Tweemaal 's Zondags ter kerk, meearbeiden in kerk, evangelisatie, jeugdarbeid enz. enz. Als ge die optelsom zoo goed mogelijk maakt, welnu dan hebt gij het Verbond „gehouden". Simple comme bonjour zou de Franschman zeggen. En het spreekt wel vanzelf dat ge onder hen hebt de ijverigste werkers, die altijd in touw zijn. Vraagt ge of ze met vreugde hun arbeid doen dan krijgt ge ten antwoord: wat doet dat er nu toe! Jahwe eischt dat ik die en die arbeid verricht en dus doe ik het, zoo houd ik het Verbond. En „partij ter andere" is nu wel genoodzaakt om ook „Zijn verplichtingen" na te komen, want Jahwe is getrouwd. Van spanning des geloofs, van liefhebben met geheel Uw hart en geheel Uw ziel... och spreek er mij niet van. Dat is wroeten in eigen ingewand. Doodenvoudig het Verbond „houden", dat is het optelsommetje maken, en daarmee uit. Dat de rijke bondeling, die ook alzo het Verbond gehouden had, een speciale opdracht kreeg: verkoop al wat ge hebt, neem Uw kruis op en volg Mij, dat geldt voor hem niet, want zulke stemmen uit den hemel weerklinken niet meer. En 't wordt maar gewroet voor niets, als ge U afvraagt of ge behoort tot Gods Volk dat „op Zijn heilrag tot het strijden gewillig is in heilig krijgsteraad".

Wanneer inderdaad dit de vruchten zouden zijn van de zich wijzigende meening over het Verbond en den arbeid onder de grootere kinderen des Verbonds, dan ziet het er zoowel voor de Gereformeerde kerken, als voor den Gereformeerden jeugdarbeid somber uit. En is er alle reden om waarschuwend de hand op te heffen.

We worden van de noodzaak om dit stuk te beantwoorden ontslagen, door wat de heer H. Algra schrijft in „Leeuw. Kb.":

Het blad waarschuwt in een artikel, geteekend G. en dus waarschijnlijk van den heer Grashoff,

tegen de sombere gevaren, die onze Geref. Kerken en dus ook het Geref. jeugdwerk bedreigen.

Die gevaren ontstaan, doordat een nieuwe Verbondsbeschouwing haar stempel begint te drukken op het Jeugdwerk. De oude „A"-kringen hebben het gedaan, en de vroegere „B"-mensen heffen waarschuwend de hand op. Gelukkig is deze tegenstelling iets te algemeen, want de heer Grashoff vormt zelf de zeer welkome uitzondering. Hij is geboren in den ouden „A"-kring en toch schaaft hij zich aan de zijde van hen, die waarschuwend de hand opheffen. Het is maar gelukkig, dat er onder de kleinkinderen van de Scheiding althans één is, die het ziet. Maar overigens is het zoo, dat men thans in de oude „A"-kringen niet radicaal genoeg kan zijn.

Na deze ironische inleiding geeft de heer Algra vervolgens een breed citaat; waarna hij besluit als volgt:

Wij hebben dit artikel zoo uitvoerig geciteerd, omdat wij hier inderdaad te doen hebben met een zeer bedenkelijk verschijnsel.

N.l. met dit verschijnsel, dat men een spotbeeld maakt van wat in de Gereformeerde Kerken over het Verbond tegenwoordig naar voren wordt gebracht.

Wij zeggen dat met volle vrijmoedigheid. Een spotbeeld.

Wij loopen zelf al jaren mee in de jeugdbeweging en hebben van dergelijke dwaasheden nooit iets gemerkt.

Nooit hebben wij gehoord, dat in de Geref. Kerken werd geleerd, dat Christus slechts daarin Heiland was, dat Hij in de grijsheid der eeuwen het Verbond had gered en wij nu niets hadden te doen, dan het Verbond te houden.

En evenmin hebben wij ooit gehoord, dat door welken predikant of jeugtleider ook, aan de jonge menschen werd voorgelaten, dat God met een uiterlijke gehoorzaamheid, trouw kerkbezoek, enz. genoegen neemt, en dat daardoor het Verbond wordt gehouden.

Door dit artikel heeft de redactie van het Leidersblad zich geblameerd.

Wel staat er aan het slot een soort restrictie: Wanneer inderdaad dit de vruchten zouden zijn enz., maar het zal toch stellig de bedoeling niet zijn van de redactie: misschien hebben wij het maar gedroomd.....

Deze aanval is te pijnlijk, omdat de dreigende diepe verwording heet veroorzaakt te worden door het niets ontziende radicalisme van de vroegere „A"-kringen.

Door dergelijke opmerkingen wordt partij- en groepsvorming in de hand gewerkt.

Wij hopen van harte, dat de redactie van het Leidersblad bij nadere overweging zal inzien, dat dit artikel kant noch wal raakt.

Daar komt nog iets bij.

De schrijver geeft ook aan, waaraan het naar zijn meening ligt, dat het zoo raar dreigt te gaan in onze Kerken.

Dat komt, omdat men vergeet, dat het „dit Mijn kind" heeft geklonken niet als een stem uit den hemel, maar als een woord, dat door een feilbare kerk met feilbare ambtsdragers is uitgesproken.

Een bedenkelijke diagnose!

Wanneer in de kerk een kind gedoopt staat te worden, dan bidden wij of de Heere dit Zijn kind genadig wil aanzien en door Zijn Heiligen Geest den Heere Jezus wil inlijven. En dan wordt dat kind gedoopt, d.w.z. God verzegelt Zijn beloften aan het kind des Verbonds.

Dan is er thuis zoo'n avond telkens bij de ouders weer de ontroerend blijde gedachte dat God aan dit kind Zijn Verbond heeft verzegeld.

Pas op, zegt het Leidersblad.

Het was geen stem uit den hemel.

Het geschiedde door een feilbaar instituut en door feilbare ambtsdragers.

M.a.w. er is geen zekerheid. Gij kunt er niet op bouwen.

Gij kunt er uw kinderen later niet waarlijk mee troosten. Want..... het waren feilbare ambtsdragers, die u met uw kind toelieten tot het sacrament. Misschien waren deze feilbare menschen er toen wel naast.....

Natuurlijk doet de redactie van het Leidersblad zoo niet in de praktijk. Maar dan moet zij in haar ijver om het niets ontziende radicalisme der „A"-kringen te bestrijden, ook geen dingen neerschrijven, die zoo ondoordacht zijn en zoo, naar ik volkomen vertrouw in strijd met wat ook deze broeders in blijde dankbaarheid voor Gods Verbondstrouw omtrent hun kinderen gelooven.

De zekerheid, die de Heere ons geeft in Zijn beloften, door de Sacramenten beteekend en verzegeld, hangt niet in het allerminst af van de meer of minder groote risico's, die liggen in de feilbaarheid van dominee's en ouderlingen.

Het spijt ons heel erg, dat dergelijke misverstanden kunnen voorkomen. Er is toch wel heel wat stuk gemaakt na 1936.

Nationaal-socialistische werkzaamheid en dr H. W. v. d. Vaart Smit.

Het blad „Eenheid door Democratie" schreef:

Toen wij ons artikel over „Het Politieke Protestantisme der N.S.B." voor het nummer van 28 October j.l. afsloten, toen wij de talrijke bijzonderheden hadden neergeschreven over den „Hoogen Raad van Discipline", over de mantelorganisaties van de N.S.B., zooals „Door Nood Gedwongen", „Terug naar het Evangelie", „Terug naar het Geloof", „De Orde van Getuigen van Christus", over het blaadje „Evangelie en Volk", over den dominee-badmeester en den dominee-kornel, over de dietsche christenen en over het misbruiken van de Lutherse kerk in

Alkmaar, hebben wij een oogenblik geloofd, dat wij dit onderwerp voorloopig zouden kunnen laten rusten. De werkelijkheid leerde het anders en thans zien wij ons gedwongen een uitvoerig vervolg te publiceren.

Zooals men weet, is het comité „Terug naar het Evangelie” de organisatie, waarvoor dr. v. d. Vaart Smit sprak.

Het blad constateert met verbazing, dat er predikanten zijn, die „aan deze propaganda voor het moderne heidendom” meedoen:

Triomfantelijk wordt daar in het bijblad van het Rotterdamsche comité „Terug naar het Geloof” mededeeling van gedaan en wij vinden respectievelijk de namen van V. W. F. B. Schmidt, Evangelisch-Luthersch predikant te Schiedam, de C. C. G. Visser en de J. H. F. Engel, predikanten te Rotterdam, naast die van den befaamden dominee dr. W. Th. Boissevain uit Oegstgeest en de mr. L. C. W. Ekerling, bekend door zijn in pijnlijk stilzwijgen aanvaard ontslag bij de A.V.R.O. en zijn samenwerking met de communisten in den Gemeenteraad van Amsterdam.

Het geheel geschiedt onder beschermheerschap van het voormalige N.S.B.-Statenlid J. van Hoey Smith. Deze heeft de Staten weliswaar om commerciële redenen verlaten, doch is natuurlijk nog uitermate geschikt voor een leidende rol bij deze mantelorganisatie.

Op 12 November j.l. heeft dr. Schmidt gesproken, op 19 Nov. trad agitator Ekerling op in de Lutherkapel, op 26 Nov. de Visser. Op 10 December a.s. is de beurt aan de Engel, wederom in de Lutherkapel.

Ook van een kinderkerstfeest wordt nu weer verhaald. Reeds enkele jaren geleden signaleerden wij zoo'n geval, ergens in 't Noorden.

Intusschen, ook het leger wordt geïnfecteerd, zoo klaagt „Eenheid door Democratie”:

Men zal zich herinneren hoe wij in ons nummer van 28 October zeer uitvoerige en gedocumenteerde mededeelingen hebben gedaan over de voorgeschiedenis van de spreekbeurt van de Ouwkerk van Purmerend, gehouden op 29 October te Alkmaar.

Deze spreekbeurt was georganiseerd door het comité „Evangelie en Volk”, een mantelorganisatie van de N.S.B., welke ressorteert onder de zgn. „Orde van Getuigen van Christus”, beter bekend als de „Orde van Getuigen van Mussert”, een anti-semitische instelling, welke staat onder de leiding van G. J. K. baron van Lynden van Horstwaerde, voorzitter van den Hoogen Raad van Discipline der N.S.B. Per circulaire was aan de N.S.B.-ers, welke de bijeenkomst bezoeken moesten, medegedeeld, dat het dragen van partij-insignes „ongewenscht en dus verboden” was.

Net als bij die religieuze rede van dr. H. W. v. d. Vaart Smit, destijds.

Niettemin, aldus het blad,

Niettemin kon men op 23 November j.l. in de ochtendbladen lezen, dat dr. H. J. G. Ouwkerk van Purmerend bij Kon. Besluit van 21 November, precies 24 dagen na onze uitvoerige publicaties dus, benoemd was tot reserve-veldprediker voor den tijd van oorlog bij het leger te veld!

Een vraag:

Wij vragen ons af, welke andere instantie aan het Depart. van Defensie er zich toe gezet kan hebben om — met voorbijgaan van de publiek bekende feiten — „kornel” Ouwkerk van Mussert-jeugd en van Evangelie en Volk — „voor den tijd van oorlog” op te dringen aan het leger te veld, welke andere instantie het wenschelijk heeft geoordeeld om het Departement in dezen tijd van drukken en harden arbeid te belasten met een benoeming, welke door honderdduizenden in den lande als een demonstratie moest worden opgevat.

Inzake den heer v. d. Vaart Smit:

In ons nummer van 27 Mei 1939 vestigden wij de aandacht op werkzaamheid van het Nederlands Christelijk Persbureau te 's-Gravenhage, waarvan dr. H. W. van der Vaart Smit directeur en dr. L. D. ter Laak Poot voorzitter is. Wij gaven tal van staaltjes van de propagandistische berichtgeving van deze instelling, welke b.v. door de van Mullem bovengenoemd verklaard werd uit de „N.S.B.-freundlichkeit” van den directeur. De van Mullem lijkt ons bij uitstek geschikt om dat te beoordeelen; hij is immers bestuurslid van het N.C.P.

Eind Mei of begin Juli maakte de voorzitter van het N.C.P., dr. Terlaak Poot, een reis naar Danzig en Gdynia. Bij zijn terugkeer schreef hij een stuk voor de 's-Gravenhagse Kerkbode, dat droop van de nazi-propaganda en waarvan de strekking in enkele opzichten treffende gelijkenis vertoont met de communicatie, welke Moskou op het oogenblik verspreidt aangaande Finland. De Haagsche predikant deelde b.v. in allen ernst mede, dat men in Danzig zoo bevreesd was voor een Poolischen inval..... Dit meer dan dwaze verhaal, werd door het N.C.P. natuurlijk onverwijld aan de dagbladen gestuurd en zoo vonden wij aanleiding om in onze persdienst-rubriek van 5 Augustus de aandacht op dit propaganda-gedoe te vestigen.

Precies 23 dagen later, werd dr. Terlaak Poot in vast verband als veldprediker aangesteld...

Ook Marnix schreef over de zaak; tot mijn spijt hebben we geen ruimte meer.

K. S.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:
Hatten: A. Kuiper te Onnen (Gr.) en J. O. Mulder te Langerak (Z.-H.).

Beroepen te:
Solo (Holl. Kerk): Dr. S. U. Zuidema, miss. predikant (Geref. Kerk van Delft) te Solo.

Aangenomen naar:
Eefde-Gorsel: Cand. E. J. Oonkes, hulppred. te Apeldoorn.

Afscheid van:
Enkhuizen: D. Hoek. Tekst: 1 Sam. 12:24.

Intrede te:
Deventer: H. J. Riphagen. Tekst: Rom. 10:15 en 18. (31 Jan.)

Klundert: D. J. Raa. Tekst: 2 Cor. 5:19-21.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

De classis 's-Gravenhage van de Geref. Kerken heeft praeparator geëxamineerd en beroepbaar verklaard den heer B. Richters te Scheveningen, cand. aan de Vrije Universiteit.

De heer Richters zal gaarne een beroep terstond in overweging nemen, en de Kerken des Zondags dienen. Zijn adres is: Kanaalweg 113 d, Scheveningen, tel. 555222.

— De classis Schiedam der Geref. Kerken heeft praeparator geëxamineerd en beroepbaar verklaard, den heer L. Blijdorp te Schiedam, cand. aan de Vrije Universiteit. De heer Blijdorp zal gaarne de kerken dienen en een e.v. beroep terstond in overweging nemen. Zijn adres is: Nassaulaan 51 b, te Schiedam, telef. via 68165.

— Cand. M. van den Bosch hoopt heden uit Nederland, na een bijna 3½-jarig verblijf aldaar, als hulpprediker van de Geref. Kerk van Batavia, in Nederland terug te keeren. Hij stelt zich gaarne beschikbaar de Geref. Kerken te dienen. Zijn voorloopig adres is: Stationslaan 128 te Harderwijk.

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND.”

Intrede te:
Hilversum: P. G. v. d. Hooff. Tekst: 2 Tim. 2:9.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:
Ermelo: H. Visser Man te Bunschoten.

Bedankt voor:
Middelham: N. de Jong te 's-Gravenhage-West.
Papendrecht: J. P. Geels te Drachten.
Werkendam: C. Smits te Sliedrecht.

Intrede te:
Harderwijk: N. Brandsma. Tekst: 2 Kon. 2:14.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:
Dussen (N.-Br.): M. Verweij te Driesum (Fr.),
Eerbeek (toez.): E. Jansen Schoonhoven te Lichtenvoorde.
Westerhaar: Cand. L. J. Prins, hulppred. te Nieuw-Leusen.
Schalkwijk: Cand. W. J. Kolkert, hulppred. te Wierden.

Aangenomen naar:
Den Haag (vac. S. van Dorp): K. van de Pol te Wierden.
Roxum: C. J. van Roijen te Watergang.
Santpoort: R. H. Oldeman, voorg. Vrijz. Herv. te Haarlem.
Waaxens-Brantgem: J. Kalmia te Hoogeteintum.

Bedankt voor:
Apeldoorn (vac.-J. C. H. Romijn): A. Dönszelmann te Amersfoort.
Den Haag (vac.-wiften A. B. te Winkel): G. Gerbrandy te Leeuwarden.
Hellouw: J. v. d. Heuvel te Poortvliet.

Intrede te:
Hilversum: A. A. van Ruler. Tekst: Luc. 5:31 en 32.
Parrega: C. C. H. de Look. Tekst: Psalm 118:1 en 4.
Vollenhove: J. P. Honnef. Tekst: 2 Cor. 5:20.

Afscheid van:
Groningen: J. Schoneveld. Tekst: Joh. 16:33.

Deputaten van de Generale Synode van Sneek voor de behartiging van de geestelijke belangen van onze militairen.

Deputaten b.g. willen gaarne het volgende aan de kerken berichten en verzoeken.

Zij hopen, dat de kerken haar volle aandacht hieraan zullen geven en dit stuk bewaren, opdat niet weer telkens vragen hierover gedaan behoeven te worden.

Eveneens verzoeken ze de classicale correspondenten in het bijzonder op deze dingen te letten.

1. De bijdrage, die de correspondenten moeten ontvangen van de kerken, is vastgesteld op f 2.— per honderd zielen of gedeelten van honderd zielen. Een kerk van 170 zielen behoort dus $2 \times 2 = f 4.—$ te storten.

De penningmeester van Dep. zou het zeer op prijs stellen, wanneer alle bijdragen voor 1 Juli binnen kwamen.

Laat nu in deze periode geen enkele kerk en geen enkele classis achterblijven!

2. Behalve het innen van deze jaarlijkse bijdragen, is door de Synode ook aan Dep. opgedragen om af en toe een *bijzondere collecte* te vragen van de kerken in verband met de noden tijdens de mobilisatie.

Die collecte is in October aan de kerken aangevraagd. De meeste kerken hebben daaraan voldaan.

Verscheidene kerken zonden echter een kleine gift of in 't geheel niets. Deputaten vertrouwen, dat alle kerken die nog nalatig bleven, spoedig die collecte zullen houden en opzenden.

Voor de gemobiliseerde mannen en zonen van ons volk zal men toch gaarne eens een extra inzameling houden.

3. Deputaten zijn ook hartelijk dankbaar, dat veel Jongelingsverenigingen en vooral Meisjesverenigingen mooie giften inzonden. Zij mogen echter zeker nog meer hiervan verwachten.

Alle collecten en giften worden in het Zendingsblad verantwoord.

4. De gewone inkomsten (de bijdragen) zullen besteed worden voor de beroeping van een predikant voor de Marine in Den Helder (broodnodig), en voor subsidies aan die garnizoenskerken die den arbeid onder de militairen niet alleen meer aan kunnen en een hulpprediker gaan benoemen voor dat werk.

De garnizoenskerken, die hiervoor in aanmerking meenen te komen, kunnen bij Deputaten een verzoek indienen, met overlegging van een begroting.

5. De extra collecten en giften worden besteed voor tweemaal doel: n.l.:

a. extra uitgaven voor de geestelijke verzorging van de militairen in deze mobilisatie.

Dit geschiedt op allerlei manier. Op vele plaatsen liggen

bijv. militairen ver van een Geref. Kerk. Dan worden die op kosten van Deputaten met een autobus vervoerd.

Indien nog ergens troepjes Geref. militairen van kerkdienst verstoken zijn, kunnen ze zich tot Deputaten wenden.

b. *Steen aan den Ned. Mil. Bond en aan de vaste tehuisen.*

Aan dien Bond en aan die tehuisen wordt verzocht bij Deputaten een verzoek om subsidie in te dienen, met overlegging van een rekening en van een lijst van bedragen en giften, die ze tot nu toe van de Geref. kerken ontvingen.

Dan zal door Deputaten naar billijkheid en recht subsidie worden uitgekeerd.

Ook wordt, vooral in het Zuiden, subsidie gegeven voor hulpdiensten, het aanstellen van hulppredikers en het doen houden van militaire catechisaties op afgelegen posten.

In de derde plaats worden tijdelijke tehuisen gestemd.

En in de vierde plaats wordt steun verleend aan de leetuur-verspreiding.

In 't geheel is in deze enkele maanden reeds bijna vijf duizend gulden als subsidie uitgekeerd.

6. Sommige kerken vragen of ze de tehuisen en comité's, die bij haar aankloppen, nog moeten blijven steunen.

Deputaten achten het beter, dat dit niet meer gebeurt. Er is door hen nog wel eens een uitzondering gemaakt voor tehuisen in eigen plaats of in de omgeving, maar zij adviseeren nu om ook dat niet te doen.

Deputaten kunnen veel beter dan de kerken beoordeelen, welke tehuisen en comité's hulp noodig hebben, doordat ze alle begrotingen met elkander vergelijken en daardoor een algemeen overzicht verkregen wordt.

Zij vertrouwen dus, dat voortaan alle collecten en giften voor de militairen aan hen worden gezonden.

7. Deputaten deelen hierdoor ook mee aan alle predikanten en candidaten, die zich voor hulpdiensten of res.-veldprediker opgaven, dat de benoeming van Geref. res.-veldpredikers voorloopig stopgezet is en dat aan hulpdiensten in deze mobilisatie niet veel behoefte is. Het is heel anders dan in 1914—1918, doordat er veel meer veldpredikers zijn en doordat veel gebruik gemaakt wordt van autovervoer naar kerken.

8. *Wat de militaire attesten betreft.*

Deputaten adviseeren, dat aan alle militairen een militair res.-attest wordt meegegeven (gratis te verkrijgen te Delft), dat zij behouden moeten en bij de verschillende kerken, onder wier ressort ze vertoeven, moeten laten zien (niet inleveren), inzonderheid bij Avondmaalsvieringen.

Aan de kerkeraden (niet meer aan veldpredikers) kan bericht worden gezonden van daarheen vertrokken leden.

Deputaten voornoemd,

A. H. VAN MINNEN, praeses.

T. J. HAGEN, scriba-quaestor. Giro 35595.

Aan onze gemobiliseerde J.V.-ers.

Waarde Vrienden,

Het Bestuur van den Ned. Bond van Jongelingsverenigingen op Gereformeerden grondslag biedt jullie een kostbaar boekje aan.

Het is „Onze Dagorder”, samengesteld door Dr. W. A. Hoek, Dr. P. Prins e.a.

De bedoeling is niet: het op een verborgen plaatsje weg te stoppen of mee naar huis te nemen en daar te laten liggen; maar om het bij je te steken en er iederen dag een hoofdstukje uit te lezen.

Verzuimt niet, het betrokken Bijbelgedeelte, waarnaar verwezen wordt, er bij na te slaan — jullie hebt toch je Bijbel mee van huis genomen? Zoo niet, zorgt dan, dat je er zoo spoedig mogelijk een krijgt, want die hoort er bij.

Wij zenden jullie de „Dagorder” met gevoels van hartelijke vriendschap toe. Met de bede, dat de Heere er jullie rijk door zegene. Gebruikt het trouw, vrienden — meer dank vragen wij niet. Leef dicht bij de Schrift: wie volharden zal tot het einde toe, die zal zalig worden.

Voor onze militaire J.V.-ers, wier adres aan ons bureau in Amersfoort niet bekend is, mag de verenigingssecretaris ons het militaire adres geven. Dan zenden we ook daarheen een exemplaar. Let dus wel: alleen naam en adres worden ingewacht van diegenen, die niet aan het Bidsbureau bekend zijn, m.a.w. die niet als abonnee op het G. J. B. staan ingeschreven.

In de tweede plaats: zet er in uw brief bij, dat bedoeling van de opgave is om de „Dagorder” te mogen ontvangen.

Tenslotte mogen we u nogmaals opwekken met uw geestverwanten overleg te plegen over de oprichting van een militaire J.V. Bijbelstudie, onderzoek van de beginselen, die het leven stuwten, hebben we in alle omstandigheden van ons leven nodig, waar we ons ook bevinden, in welke verhouding God ons ook stelt.

Besprek met uw makkers deze mogelijkheid om uw eigen leven en dat van anderen te verrijken en te versterken. Het Bidsbureau te Amersfoort, Koninginnelaan, verschaft U inlichtingen, leidraden en bronnen.

God zegne u.

Hij stelle u tot een zegen.

Met hartelijken groet:

De Mobilisatie-Commissie:

P. VAN NES Can., Voorzitter.

A. VAN RIJN, Penningmeester.

LOD. KOIJMAN,

A. KUIPER,

JAC. G. v. OORD,

I. STAP, Secretaris.

Amersfoort, Januari 1940.

Zeer nauwkeurig samengesteld

aldus luidt het oordeel van Prof. Dr. K. Dijk over het breedvoerig kerkelijk jaar-overzicht van

Prof. Dr. K. SCHILDER

in het jaarboek 1940 ten dienste van de Gereformeerde Kerken.

Inderdaad! Dat oriënterend overzicht, breedvoeriger dan ooit, is alleen al het luttele bedrag van f 1 meer dan waard!

Prof. Dr. Dijk vervolgt:

„Ik beveel ook nu dit Jaarboek zeer dringend aan; het is uitzonderlijk verzorgd en bijgewerkt en een goede gids voor ons kerkelijk leven.....”

Prijs f 1.—, gecart. f 1.25.

Verkrijgbaar bij den boekhandel of rechtstreeks te bestellen op postrek. No. 36000 van de uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES